

İnsan davranışlarını tetikleyen nedenler üzerinde duran filozoflar, farklı yaklaşımlarda bulunmuşlar, kimileri, faydacı bir anlayışla : “ tek muharrik menfaattir” demiş, “ İnsanlık, tabiat tarafından iki hükümdarın hakimiyeti altına sokulmuştur: Acı ve zevk.... Bizim ne yapacağımızı ancak onlar gösterir” anlayışı dile getiren materyalist yazar Holbach’ tır.Kent ahlakında ise hiçbir beklenti olmaksızın iyi davranışın gerçekleştirilmesinin savunulduğunu görürüz.

Bu yaklaşımları teolojik açıdan farklı boyutlarıyla tartışabiliriz. Bu ayrı bir konu... İnsan doğru bir davranışı gerçekleştirirken ne adına, hangi saikle yapıyorsa yapsın, burada asıl olan yaptığı şeydir ve onun için sarfettiği gayrettir diyebiliriz.

İslam’ın en önemli kavramlarından biri “rıza”dır. Bu anlayış içinde yapılan her eylem ibadettir. Bu kavram dünya ve ahiretin aynı düzlemde anlaşılması açısından da önemlidir ve inanan insanı düzgün bir insan olmaya motive eder. Bunun bilinerek ya da bilinmeyerek şahsi ibadetlere indirgenmiş olması, farzları beşle sınırlandırıp(namaz, oruç hac gibi) farz-ı kifaye olarak nitelendirdiğimiz toplumun tamamını ilgilendiren asli görevlerin de “ cenaze namazı” gibi birkaç ritüel üzerinden örneklendirilmiş olması, düşünülmesi ve üzerinde tartışılması gereken en önemli bir konudur.

Bu noktada ezber bozucu söylemlere ihtiyaç vardır. Zira farz denilince neden akıllara namaz gelir de mesela adaletli olmak gelmez. Ya da içki üzerinde gösterdiği hassasiyeti dindar kimlik, “ aman kimsenin hakkını gasp etmeyeyim, haram olur” diyerek işinde de göstermez. İşi ehline veriniz ayetinin, inan insana namazdan daha büyük bir sorumluluk yüklediği neden fark edilmez? Dini vecibelerini bütünüyle yerine getirmeyi şiar edilmiş ve aynı ölçüleri koruyan bir ailenin ferdiyim. Bunu özellikle belirtiyorum. Çünkü bunları söylediğinizde, zaten bunlar namaz kılmıyorlar ki gibi bir taarruzla karşılaşıyorsunuz.)

İyilik yüzlerinizi doğuya ya da batıya çevirmeniz değildir diyen Kur’an-ı Kerim ısrarla “ sorumluluk ahlaki” üzerinde durur. Ve bu sorumluluğu sosyal terimler üzerinden kavramsallaştırır. Bunların ilki, kişiyi “ zincirlerinden kurtarmaktır” yani onu özgürleştirmektir” İnsanın insana kul olması başta olmak üzere, onu her türlü boyunduruktan kurtarmak, putlaştıracığı her şeyden onu korumaktır; buna kendi benliği de dahil İnsanı özgürleştirmeyi göz ardı eden bir yaklaşımın insani ve ahlaki olamayacağı da açıktır.

Diğeri ise, serveti “ paylaşmaktır” Aslında iki kavram arasında doğrudan bir ilişki olduğu söylenebilir. Putlaştırdıklarımız, paylaşamadığımız o şeyler değil de nedir?

“ Sevdiğiniz şeylerden infak etmeden fazilete ulaşamazsınız” ayeti düşündürücüdür! Paylaşma işimize yaramayanları, beğenmediklerimizi elimizden çıkarma anlayışı içinde olmak değildir.

Kendimiz için istediğimiz ne varsa başkaları için de istemeyi ve elimizde olanları onlarla bölüşmeyi başarabilmektir. Kısaca ötekini kendimizin yerine koyarak, insanca yaşamayı öğrenmek demektir.

Özgürlük ve paylaşım.... Sarp yokuşu tırmandıracak iki ayak... Daha doğrusu insanlık yokuşu ve cennet... Kavramları iki uçlu olarak okuyacak olursak bu zorlu yokuşa talip olmak ve başarmak, öncelikli bu dünyada cenneti gerçekleştirilmektir. Kur’an’ın öteki dünyaya kitabı olmadığı açık. Anlamadan tekrarlanan sözlerin ne bu dünyaya faydası var ne ahirete Dolaysıyla bu dünyada cenneti oluşturmamayanların cenneti beklemleri beyhudedir.

Özgürleştirmek için mücadele edenlerle, malından, mülkünden dağıtarak çaresiz insanlara ulaşanları, hakkı ve sabrı hayatının eksenine koyarak insanlara yol gösterenleri kuran sağduyu ve vicdan sahipleri “ olarak niteliyor.

Kalın sağlıcakla!